

Літаратурнае мастацтва

Год выд. 33-й
№ 46 (1891)
9 чэрвеня 1964 г.
Аўторак
Цана 4 кап.

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНнікаў БССР

ПІСЬМЕННІК — ВЁСКА — ХІМІЯ

Клуб Саюза пісьменнікаў Беларусі 4 чэрвеня стаў месцам надзвычай цікавай размовы, арганізаванай рэдакцыяй «Літаратурнага мастацтва» і газет «Літаратура і мастацтва». Там яе пісьменнікі сабраліся сабрацца пісьменнікі, вучоныя, гаспадары кіраўнікі.

Гіганцкія планы хімізацыі прамысловасці і сельскай гаспадаркі вырашаныя цалем у нашай краіне. Сваімі думкамі аб праблемах, што паўсталі ў сувязі з гэтым як перад навукай і прамысловасцю, так і перад літаратурай, падзяліліся акадэмік Акадэміі навук БССР І. С. Лупіновіч і В. І. Шамкіна, старшыня калегіі «Рассвет» Кіраўскага раёна Магілёўскай вобласці Герой Саветаў Саюза і Герой Сацыялістычнай Працы К. П. Арлюскі, доктар біялагічных навук М. М. Ганчарык, начальнік Упраўлення хімічнай прамысловасці Саўнаргаза Беларусі А. І. Ціханяў, пісьменнікі В. Аскоўці, В. Захарчык, Г. Маргані (Масква), В. Вальшак (Кіеў), В. Кротава (Варонеж), Г. Цыркуліс (Рыга), В. Петрычэўскі (Вільнюс), І. Шамкіна, І. Дуброўскі, Я. Герасіч, А. Кулакоўскі, Н. Пашкевіч.

Параўнанне справядлівае аб гэтай размове будзе надрукавана ў адным з бліжэйшых нумароў газеты.

Сельскаму глядачу

Калегія Міністэрства культуры БССР падвала вынікі агляду сельскай тэатрамі і канцэртнымі арганізацыямі сельскага глядача ў 1963 г. Летась у калгасках і саўгасках было дэдазна 1 613 спектакляў і канцэртаў. Брэсці абласны тэатр імя ЛКСМБ выказаў на аўдасу са спектаклямі 227 разоў. Тэатры за актыўны ўдзел у агляду сельскага глядача будучы прусуджана пераходзіць куды Міністэрства культуры БССР.

Побач з гэтым калегія адзначыла, што некаторыя творчыя калектывы ў мінулым годзе пагоршылі агляду сельскага глядача. Рэдкамі гэтыя на вясцы былі Руска тэатр імя М. Горькага і Акадэмічная харава капэла, зусім не выступалі на сельскай сцэне такія калектывы, як Дзяржынскі ансамбль танца БССР, Дзяржынскі акадэмічны тэатр оперы і балета.

Калегія абавязала тэатры і канцэртныя арганізацыі прыкласці ўсе намаганні для больш планаванага і сістэматычнага агляду сельскага глядачоў, для ўдзялення творчых сувязей з удзельнікамі мастацкай самодзейнасці вёскі.

Знакамства з «Савецкай Беларуссю» № 14

У пачатку чэрвеня на нашым нумары расказаваецца аб спэцыяльнай агляду тэатраў у музееў вучылішчаў Краснадара і Масквы. Працаваў у ансамблі Маскоўскай вайскай арміі, а з 1958 года саліст Беларускага тэатра оперы і балета. Яму прысвечана вэбнае народнае артыстаў В. Шымаў, В. Чарнаваў, валодае прыгожым і моцным басам. Ён выконвае партыі Млынара, Мефістофэля, князя Галіцкага, графа дэ Грые, Варанскага гошца, Тараса («Калючая рука»), Гаспара («Нарневілія званы»), Зулана («Цыганскі барон») і інш.

НЕ ЗАБУДЕМ МЫ — НЕ ЗАБУДУЦЬ НАШЧАДКІ

Важнае пытанне ўзняў Герой Саветаў Саюза Ул. Е. Лабанок у артыкуле «Не забудзем мы — не забудуць нашчадка» ў газеце «Літаратура і мастацтва» ад 10 верасня 1963 г. Сапраўды, трэба абавязна паход грамадзянскай за ўшанаванне памяці герояў вайны і грамадзянскай вайны, перадаваць пачынаючы і Вялікай Айчыннай вайны. Іх імяны мы павінны памятаць, на іх прыкладзе выходзіць моладзь. Тым больш, што пра многіх герояў, чыя жыццё і дзейнасць звязаны з Беларуссю, нам нішто не нагадвае. А гэта былі лепшыя людзі з народа, барабіты за Савецкую ўладу. Некаторыя з іх загінулі ў перыяд культуры асобы Сталіна.

Нашы гісторыі чамусьці абыходзяць маўчаннем многія гераічныя падзеі на тэрыторыі рэспублікі. У «Гісторыі БССР» (выд. 2-е, том 2-гі, Мінск, 1961 г.), там, дзе апісваюцца ваенныя дзеянні на Заходнім фронце, аўтар не называе ні камандуючых арміяў, ні камандуючых арміяў, а пра нацываў і камандзіраў палкоў і гвардыі не прыходзіцца. Ды што людзі! Нават з часцей упамінаецца толькі адна XVI армія, у той час як галоўны ўдар тут наносіла IV армія. А з дывізіяў ні адна не ўпамінаецца.

У перыяд грамадзянскай вайны ў Беларусі ішлі кровапралітыя баі з інтэрвентамі і ўнутранай контррэвалюцыяй. Рабочы і сялянскі Беларусі, Расіі, Украіны, Каўказа, Прыбалтыі, а таксама інтэрнацыянальныя часці з добраахвотнікаў-іншакраіцаў пад кіраўніцтвам ленінскай партыі адстойвалі свабоду і незалежнасць нашай Радзімы, змагаючыся за Савецкую ўладу — уладу працоўнага народа. Яны не мала працілі сваёй крыві ў баях за Савецкую Беларусь. Толькі адна Омская Чырванасцянная дывізія і стралковая дывізія ў баях за Беларусь летам і восенню 1920 г. страціла больш за сем тысяч байцоў і камандзіраў. Гэта былі добрыя, адданцы рэвалюцыйнаму справу. Фамілія пачомнага камандзіра 242-га Волжскага палка Андрэя, камандзір батальёна 238-га Бранскага палка

СТЭНДЫ БАЯВОЙ СЛАВЫ

Наведвальнікі Віцебскага абласнога краязнаўчага музея працягваюць вялікую цікавасць да новых экспанатаў, якія выявіліся ў экспазіцыях. У залах выставлены стэнды пра паліцэйскую Віцебска і Полацка, пра юныя мсціўцы Обалі. На цэнтральнай вуліцы горада музей абсталяваў вітрыну «Яны выявілі Віцебска і Полацка». Тут фатаграфіі вядомых вайсковых чыноўнікаў і вайсковых афіцэраў, афіцэраў Ф. Блажына, які выратаваў у гадзі вайны мост праз Заходнюю Дзвіну.

ШЛЯХ АДНОЙ ДЫВІЗІІ

Нольман, камандзір батэрэі Сівец і многія іншыя. Усіх імянаў тут не пералічыць.

Імяна пра гэтую дывізію спявалася ў песні:

В степях привольных, в безбрежной шире, в горах Урала, в тайге Сибири, в Стальной грудью врагов сметая, шла с красным стягом двадцать седьмая.

У дывізіі налічвалася 3 600 камуністаў. Гэта было найбольш стойкае злучэнне, сфарміраванае і выхаванае на Усходнім фронце ў радах 5-й арміі М. М. Тухачэўскага пад агульным кіраўніцтвам М. В. Фрунзе. У складзе ўваходзілі старэйшыя палкі Чырвонай Арміі, якія налічвалі ў сваіх радах многа беларусаў. 235-ы Невельскі полк быў сфарміраваны з добраахвотнікаў старой арміі і партызан Віцебскай губерні. 236-ы Арханскі полк — з двух арханскіх партызанскіх атрадаў. 237-ы Мінскі полк — гэта той самы полк, які сфарміраваўся ў дзень Кастрычніцкага перавору з салдат і ўзброена-афіцэрскай часткай палка, што сядзеў у Мінскай турме за рэвалюцыйную дзейнасць. 241-ы Спільскі полк сфарміраваўся з Гомельскага спільскага атрада.

Камандзірам праслаўленай дывізіі быў сын брацкага літоўскага народа Вітаўт Казіміравіч Пуця, член Камуністычнай партыі з лета 1917 г., узаагароджаны за баявыя подзвігі трыма ордэнамі Чырвонага Сцяга. Штаб дывізіі ўзначальваў беларус Пятро Міхайлавіч Шаранговіч, былы настаўнік з Мядзельшчыны, узаагароджаны з двума ордэнамі Чырвонага Сцяга, 30-й брыгады дывізіі камандаваў Альберт Янавіч Лапіц, латыш, адзін з арганізатараў маскоўскага намясцова. 242-м Волжскім палком камандаваў уральскі каваль Сіпаян Сіргеевіч Вастрцоваў адзін з першых у краіне кавалераў чатырох ордэнаў Чырвонага Сцяга. «Заўсёды і ў зноў у першых шэрагах, выдатны спакойны і востры талент, дзе небяспечна і смерць. Ваіны асабліва цанілі і любілі тав. Вастрцовава за яго храбрасць і мужнасць» — пісалі Тухачэўскі, Ягораў, Убарыч і іншыя камандзіры, якія блізка ведалі Вастрцовава. Пасля вайны ён

камандаваў ужо ўсёй 27-й дывізіяй.

27-я дывізія ўдзельнічала ў падарожжы Крашчэўскага мясцэж, грамады ў нізоўях Волгі. За баявыя заслугі яна была ўзнагароджана 18 Чырвонымі Сцягамі, а яе байцы і камандзіры атрымалі за гадзі грамадзянскай вайны 868 ордэнаў Чырвонага Сцяга.

У асабістай бібліятэцы Ул. І. Леніна, у Крамлі, у адной з шафаў за ваеннай літаратурай стаіць кніга «Гісторычныя нарысы 27-й Омскай стралковай дывізіі РСЧА», выдана ў 1922 г. Яна была падрыхтавана гістарычнай камісіяй штаба дывізіі пад кіраўніцтвам П. М. Шаранговіча. Асабліва цікава ў ёй характарыстыка так званых «беларускіх» палкоў дывізіі. Вось яны: «Невельцы (235) дзяржынскія, сфарміраваны з вайсковых частак, шырока ўжываючы прыёмы раптоўнасці. Арханцы (236) больш вытрыманыя, уступаючы ў хуткасці, здольныя на вялікую вытрымку пры амякчэнні цяжкіх аперацый, умела і ўпorna абараняюцца. 237-ы Мінскі адважны і наступальны, залішне чуйны пры абароне».

І ў трагічныя дні ліпеня 1941 г. дывізія давалася змаганца з фашысцкімі захопнікамі. Воіны слаўна злучыліся бліск пад Гродна, прыкрываючы выхад нашых войскаў

з Беластоцкага мяшча. У жорсткіх баях з танкавымі войскамі праціўніка дывізія загінула. Але сцяг яе захаваліся. Ён знаходзіцца ў Беларускаму музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. Падарожжы баю дывізіі ў самай цяжкай дні 1941 г. не вядомы і чакаюць яшчэ свайго даследчыка. Але подзвігі байцоў 27-й дывізіі той дывізіі, якая доўгі час змагалася за Беларусь, лягаў ў міры час рыхтавала працоўныя БССР да будучых баяў з фашысцкімі захопнікамі. — трэба ўспомніць і ўвечна памяць. Трэба ўспомніць герояў гэтай дывізіі як пераможца грамадзянскай вайны ў Беларусі, так і пераможца Вялікай Айчыннай вайны. Есць яшчэ і жывыя ветэраны 27-й, якія служылі ў ёй у 1918—1920 гг., ёсць і ўдзельнікі крывавых баяў 1941 г. Чаму б іх не прыняць да напісання ўспамінаў аб сваім баявым шляху ў радах дывізіі? Трэба таксама перадаць гістарычны нарысы дывізіі, дапоўніўшы яго наступнай гісторыяй. Гэта быў бы чудовы матэрыял для выхавання патрыятызму, для выхавання любові да нашай Радзімы і яе людзей у маладога пакалення.

М. КАМІНСКІ, нам. начальніка Цэнтральнага дзяржаўнага Кастрычніцкага рэвалюцыйнага і сацбудуўніцкага БССР.

СЦЕЖКАМІ ГЕРОЯЎ

Неяк ад былых партызан я пачуў цікавую гісторыю пра юнага мсціўца Аліка Церашкова, які ў час імяцкай акупацыі дзейнічаў у гарадскім пасёлку Чашнін.

У ГЭТЫМ НУМАРЫ

ПАТРЫЯТЫЧНАЕ СЛОВА ПАЭТА
3 ТВОРЧАЙ КАМАНДІРОўКІ
ПРА НОВЫЯ ТВОРЫ, ПРА ЗАДУМЫ

У аўтазаводскім тэхнічным вучылішчы № 9 адбыўся літаратурны вечар, прысвечаны жывіцы і творчасці Янкі Купалы ў час Вялікай Айчыннай вайны. На вечары прысутнічалі моладзь і рабочыя старэйшага пакалення. У Дом культуры аўтазаводаў прыехала група беларускіх пісьменнікаў.

Адкрыў вечар уступным словам былі партызанскі саветар Літаратурнага музея Я. Купалы пісьменнікі А. Есакю. Ён расказаў, як купалавае слова саргавала савецкіх людзей пачуццямі патрыятызму і вольна барацьбу з фашызмам. Затым выступіў паэт-песеннік, заслужаны дзеяч культуры рэспублікі А. Русак.

Сваімі ўспамінамі аб сустрэчах з Янкам Купалам падзяліўся паэт С. Новік-Плюн. Паэт М. Аўрамчык прачытаў вершы, прысвечаныя Янку Купалу.

Е. АЛЯКСАНДРАТ.

СЛАВА БАЯВАЯ, НЕУМІРУЧАЯ • ЧАЛАВЕК — ЧАЛАВЕКУ • РОЦЭНІЯ НА СПЕКТАКЛЬ ГОРКАўСКАГА ТЭАТРА • СЯРОД КНІГ • РАСКАЗВАЮЦЬ ЧЭШСКІЯ ЛІТАРАТУРАЗНАўЦЫ • АПАВЯДАННІ Я. ПАРХУТЫ • З РОЗНЫХ ШЫРОТ

Літаратурнае ХРОНІКА

Група членаў літаратурнага аб'яднання пры ядзее «Мінская прада» наведвала Салігорскі каліны камбінат, пазнаёмілася з жывіцямі і працай беларускіх шаўнараў. Камандзіроўка была пленарная. Надаўна на падарожжы літаратурнага аб'яднання абмяроўваліся новыя вершы, рэпартажы, нарысы, якія з'явіліся ў выніку творчай камандзіроўкі.

Днямі адбылася сустрэчка з удзельнікамі вучылішча староўшых класаў 9-й сярэдняй школы горада. Пра творчыя задуммы пісьменнікаў рэспублікі, пра новыя творы, выдзеленыя за апошні час, размова ішла з першым Вершы, прысвечаны нашаму сучаснаму — будучыні камунізму, працягваў А. Псын.

У сустрэчку прыняў удзел выкладчык музычнай школы Ю. Фядуленка. Ён праспяваў некалькі песень.

Памітаеце кінафільм «Без вестак прапаўшы?» У ім расказаваецца, як у вайну загінуў чалавек, як паведаманне аб гэтым прыйшло да яго радні. Невадомасць топча са словамі «без вестак прапаўшы». Колькі было дзяцей «без вестак прапаўшых»? У суровым і ў роўным гадзі вайны! Лёс «прапаўшых без вестак» напаткаў і Толью Чарнасутова з г. Кемерова (здымак справа). Малады чырвоначырвец трапіў у палон, быў прысуджаны ў г. Ліду. Але ён не скардзіўся. Ён учыі ў палон, наладзіў сувязь з падполлічымі, удзельнічаў у шматлікіх баявых аперацыях супраць ворага.

Сёння данадапа вяртаю, якую вялікую шоду нанеслі ворагу лідскія патрыёты, сярод якіх быў і Толья Чарнасутова. А надаўна для маці мунжана патрыёта Лізаветы Федараўны Чарнасутовай не сын прастаў быць без вестак прапаўшым. Даведца пра лёс сына ёй дапамаглі супрацоўнікі Лідскага музея.

Лізавета Федараўна наведвала горад, дзе загінуў яе сын, сустрэлася з удзельнікамі лідскага падполля, пабывала ў пінераў 8-й школы, якія памагалі бацьчыне з сабе маці героя (здымак унізе).

Фота І. МІХАЙЛАВА.

Такой на ўсё жыццё запамінаўся жыхарам Смаленскага (цяпер Ленінскага) вуліцы та першамайская раіца. Людзі былі ўдзячны невадомому герою. А ён, Алік Церашков, быў тут жа, у натоўпе і з усмешкай сачыў за гітлераўцамі. Ён зрабіў тое, што да тагата не ўдавалася яго таварышам, — знішчыў здрадніка, даўно прысуджанага да смерці.

Гэта толькі адзін эпізод баявой дзейнасці акупацыі патрыёта. А колькі разоў Церашков знік з-пад самага носу паліцаў, удала арганізавана ўдзельнічаў у палонных, пазаўважым сувязь, адважна ўступав у ворагам у адкрыты бой.

Герой не даўшы да перамогі. Юныя следзітцы школы № 2 цяваўца і старонікам больш далёкага мінугата. Ім сабраны матэрыялы пра герою грамадзянскай вайны, першыя чашнінскія камсамоўцы і іх барабіты за новы свет. Раскрыта гісторыя староўшай камсамольскай вайны, створанай у вёсцы Копацкіх у суровым 1919 годзе. Узначаліў яе вясковы актывіст Ягор Чапкі — сёння афіцэр нашага флоту.

Экспанатаў шнольняга музея ўдзяляюць і гісторыю адной з чашнінскіх камуністычнай арганізацыяў у вёсцы Іванск. Першы трактар, налетываюцца — усё гэта адностаўлена ў матэрыялах, якія сабраў гуруток.

Спекны героюў вядуць юных следзітцаў у нашы дні, пазнаваюць арганічную сувязь тых дзён і сённяшніх, сувязь розных пакаленняў.

Г. П. Чашнін, Віцебскі вобласці.

Я. КАПУСЦІН.

Салістка балета, заслужаная артыстка БССР Ірына Данісаўна Дзідзічэна ў 1955 годзе скончыла Ленінградскіх харэаграфічнае вучылішча. Пэўны час працавала ў оперных тэатрах Чэкава і Новагэбрыска, а з 1959 года яна — вядучая артыстка Беларускага тэатра оперы і балета. Дзідзічэна выканала за гэты час шмат партыяў харэаграфічнага рэпертуару, у тым ліку Марты («Сцяг і цені»), Гэдаўна («Спартак»), Яна танцаваў у балетах «Мара», «Валдэмар».

Заслужаная артыстка БССР, салістка оперы Паліна Васільевна Дружына пасля заканчэння Беларускага харэаграфічнага вучылішча ў Ленінградзе пераехала ў Мінск і працавала ў оперных тэатрах. Гэта дапамагло П. Дружыне на высокім мастацкім узроўні выканаць сольныя партыі Увары («Валь-маснарад»), Амерыс («Аідан»), Лаўры («Джанонда»), Канчаюны («Князь Ігар»), Графіні («Пінава дама»), Марыні («Яснае святанне»).

Калі дваццаці год спявае на сцэне нашага тэатра Руяна Янушэвіч. Яна прывясла заслужаную артыстка БССР. Апрача мноштва барытонавых партыяў выконвае партыі басавата рэпертуару, у прыватнасці Ніланкаты («Ламі»), Бартало («Севільскі цырульнік»), Ігната Іванавіча («Калона рука»), У апошні час салістка оперы Р. Янушэвіч з'явілася ў тэатры значнай работай і як рэжысёр-аспірант, дапамагаючы стаяць оперным спектаклям.

Салістка балета Раіса Ермалява Красоўская нарадзілася ў Мінску. Тэатр яна скончыла харэаграфічнае вучылішча ў Мінску і працавала ў Беларускай опернай тэатры. Р. Красоўская добра зарэкамендала сабе як харэаграфічнае танцоўшчыца. Яна паспяхова выконвае харэаграфічныя партыі асобна, сольныя нумэры ў многіх балетах П. Чайкоўскага, Балетах «Мара», «Святло і цені», «Спартак» і іншых. Р. Красоўская прывясла званне заслужанай артысткі БССР.

Нона Сяргееўна Нікеева працуе салісткай Беларускага опернага тэатра з 1953 года. Валодаючы шматлікімі лірычнымі сапра-на, роўным ва ўсіх рэгістрах, выразнай дыкцыяй і артыстычным май-старствам, Н. Нікеева з поспехам выступае ў ад-казных оперных парты-ях. Найбольш значныя з іх: Іланта, Чы-Чы-Сан, Люба Шутова, Марфа-на («Дзіччана з Палес-ся»), Валхова («Садно»), Лейла («Шукальнік жэм-чугу») і іншыя. Н. Ніке-ева прывясла званне заслужанай артысткі БССР.

ЧАЛAVEK—ЧАЛAVEКУ

Архипа ў на ўвядзенні ў вёску пад сонцам вечар, у вочна-дамоў дзе-нідзе за-гараліся агні. Сце-леная і запыляная старая жанчына паяна ступала на пляску натруджаным нагамі. «Колькі ж гэта я не была ў Халімоненка?—думала яна.— Гэты час два, а можа і больш... Вось тут, дай, божа, памяці, крыве брат Іван, а даlej хата сястры Ганны. Там можа будзе адпачы-нуць. Сестра Ганна заўсёды была гасцінай, чужай. З імем бога і гасцінай спай і ўставала. І дома свайго не пашпадала, аддаць пад надзею. Другая за гэта-калькі грошай узяла, а яна і не падумала. Усё дзеля веры святой...»

СЯДАЙ ПОБАЧ, БАБУЛЯ...

Нюрнбергам? Намы здавалі горад за горадам, а ён верыў у нашу перамогу і абуджаў гэтую веру ў дру-гіх. У самыя цяжкія дні ён заста-ваўся чалавекам і не проста чала-векам, а байцом, камуністам. І тут яго чакала не менш жорсткая біт-ва—за душы людзей, за іх будучы-ню.

«З чаго ж пачаць?»—задаваў на-стаўнік сабе пакутлівае пытанне. Страшна было нават падумаць, у чыя рукі могучы трапец яго вучы-ці, калі не паклісці канец дзей-насці септантаў. Трэба іці да вер-уючых. І не да ўсіх спомнах а лек-цыяй на тэму—ёсць бог ці не, а да кожнага асобна, цярэліва шукаць ключыч да сэрца чалавека і зма-гарыцца, змагацца. Галоўнае—разбу-рыць тую ілюзію чалавечнасці, на якую робяць стаўку септантаў.

Аб гэтым гаварыў камуніст Халі-моненка сваім таварышам ка рабо-це, настаўнікам Коціскай васьмі-класовай школы, агітатарам, бі-бліятэкары Тэйсе Грынь. Тады выраслі замацаваць за кожным веруючым атаіста і вясці індыві-дуальную работу.

Васіль Васільевіч партыйнай арганізацыяй даручыла самае цяж-кае: дом Ганны Юрчанка, якая ста-ла ў той час кіраўніком секцыі ў вёсцы.

Спацаты Ганна адносілася да апазіта настаўніка недарэчна, на-спіжана. А потым прывыкла, на-спіжана. Нават нека прымана было, што васьмінастаўнік, аднакваны чалавек, а заходзіць, каб пагаварыць з ёй, прастай жанчынай. Яго і паслухаць прымае, хоць і не ўсё, што ён гаворыць, надабаеца ёй. Помніць, быў такі выпадак, Сабраліся жанчыны пачытаць у евангеллі аб тым, якім павінен быць веруючы. Богам жа запэўнена не ашукваць, не піць, не крадзі. А настаўнік і кажа:

— А памітаеце, жанчыны, як салому ў каласе расцягваць? Ка-жуць, той-сёй з вас там таксама роўна прыкаць.

Тыя, вядома, сумеліся, вочы апунцілі. А куды дзенецца—праў-ду сказаў чалавек.

НЕНІК прынес Васіль Васіль-евіч у дом Ганны Юрчанка артыкул аб краснадарскіх п'яцідзятніках—фанатыхах з па-сёлка Нафтагорск, якія на адным з маленіку на чале з прэвітарам па-вержылі забілі трохгадовага сына Кадарыны Асалавец. Маці не вы-несла гэтага і памерла ад разрыву сэрца. Неўзабаве памёр ад голаду і бацька, не вытрымаўшы саранаску-тачнага паста, назначанага прэві-тарам. Так загінула ўся сям'я.

— Скажыце, у чым жа правіль-нас перад богам трохгадовае дзі-ця? Яно ж бязгрэшнае нават з пунк-ту гледжання веруючых,—звар-нуўся да септантаў Халімоненка.

ПАКАЗВАЮЦ НАШЫ ГОСЦІ

Менавіта так хочацца назваць спектакль, якім пачаў свае гастро-лі ў Мінску Горкаўскі тэатр. Ён—валунічы. Усім зместам скіраваны супраць таго, што вызначаеца па-няццем перажыткаў культуры, і са-мае каштоўнае ў спектаклі тое, што само паняцце культуры тут ува-соблена не ў прымытна-плакат-ным выглядзе, як гэта часта ў апошні час можна убачыць на сцэ-нах і экране, а з паглыбленым аса-наваннем з'яві.

Мы ўжо, бадай, прывыклі ато-самліваць культу з кар'ерызмам. Гэта пачалося, напэўна, з вобраза Вальгана. Так, у Нікалавай быў вышпаны вобраз тыповага кар'е-рыста-культуаца. Вобраз сакаві-ты, выразны і прастодэны. А дотым у літаратуры і мастацтве з'явіліся шмат дробнейшых «вальганчыкаў», якія карысталіся скажэннямі парты-інай і савецкай дэмакратыі ў сваю карысць. Іх выкрыццё, вядо-ма ж, дае свой плён. Але ці толь-кі ў іх усю наварнае культу? Яна—глыбокая.

У пастаноўцы «Сумленне» (ін-сцэніроўка У. Токарава па ад-наіменнаму раману Д. Паўлавай) мяне вельмі ўразіў вобраз Яніма-ва, які стварыў В. Дваржыцкі. Гэта сапраўдны рыцар культуры і ідэ-іі. Не кар'ерыст і не прывясав-ваец. Суб'ектыўна зусім сумлен-ны чалавек. Ён стамлены нягледзя-чы працы, але ўсё жыццё і пруг-кі, надзіяны, сабраны. У ва-чаш—сладкі недарэчнасць, але яго заўсёды свеціць энергічным, хоць і халаднаватым блыскам. Ён не зласлівы, але нейкі біздрасны, нятуланы. І гэты біздраснасць яго жыцця гэтаму нават з тра-гедыянасцю. Сапраўды, Янімаў—трагічная фігура. І калі ён перад фіналам прыходзіць на бюро парт-кома Інстытута павадацца ад імя райкома, што ён ужо не сакратар і што яго рашэнні—неправільныя, што райком іх скасаваў,—мы ўсе-длаемлем няўхільнае справядлі-ваці, вітаем іе перамогу і ў той жа час чамусьці адчуваем, як у сэрцы штосці зашчымае. Шкада Янімава? Не, ён не варта спачу-вання. Ён гэта сам усведамляе. І ўсё ж, шкада. Ён мог быць іншым. Яго жыццё магло прынесці ра-дасць людзям. Энергія і воля маг-лі даваць вялікую карысць. І ве-ра, калі б Янімаў верыў не толькі вышэйшайму, а і простым лю-дзям, натхніла б масы, а не бін-тажыла іх і не скоўвала. Ён мог быць творцам ішчэці—свайго і ін-шых.

Янімаў доўгі позірк глядзіць на Прошыня, які заўсёды быў яго любімым і апрай. Боўчыць, як тры, даведзўшыся аб сваім зваленні і дырктарскай пасады, гэтыя яго хочаць утаптаць у грязь. У вачах Янімава—здзіўленне і агіда: вась-каго ён нарадзіў?

Паведзўшы аб рашэнні бюро райкома, ён адыходзіць: «Большы з вамі, напэўна, не сустранемся. Ва ўсім разе—на службовых сыхавах».

Гэта—прысуд сабе. Янімаў кро-чыць цяжка, але ў ссутэнных плячах няма расслабленасці. Ёсць цвёрдае жаданне вытрымаць ця-жар сваёй віны.

Не, ён—не безнадзейны чалавек. Ён будзе яшчэ ў страі. Няхай не ў галаве калоны. Матчыма, змяна-чым. Ён агодзі і на гэта. І пэў-на ж, не паручыць марша, бо са-мо жыццё ўпэняч разбурыла яго ранейшы тэзіс—«ўсё рота не ў на-гу, а я ў нагу».

Побач з Янімавым—падобная на рыбу-лоўцама—Інструктар рай-кома партыі Зуева (засл. арт. РСФСР Т. Радзівеская). Та-ксма моцны вобраз. Актрыса па-майстэрску намалявала тып пры-стасавання. Асабліва трапіла па-вядзўшы Зуева—Радзівескай на пасяджэнні бюро райкома, дзе разгяднае пытанне аб прымё-це партыі Ільіна Сяргеева. О, як своечасова яна адчула, што пра-ба «заваляць» кандыдатуру і што «заваліць» належыць мена-віта ёй, бо «самому» гэта справа не да твару, што потым «ён» адзіны

НІНА БАЗРУКАВА, мэтадыст Рэспубліканскага мэтадычнага кабінета культуры сельскай работы.

СПЕКТАКЛЬ—ЗМАГАР

«Гледзячыся ў вальвы твар Марцыяна—Самойлава, у яго вочы разумныя, бясхітрыя!» Гэта чалавек прамы, сумленны, рашучы. Марцыяна—Самойлаў—чалавек прамы, актыўнага дзейнасці. Ішчэ: «Тэатр, у асобе героя спектакля, маладога вучонага Марцыяна, свірдаеце прычыны сацыялі-стычнага гуманізму».

Усё гэта так. Можна дадаць яшчэ, што сама ацёрка індывіду-альнасці выканаўцы надае абліччу героя адмысловаму трываласці, вяржасці. Ён прасты, каларытны, вольны. Па шырасці сказаць, дык, пэўна, кожны з нашых тэатраў па-жадаў бы мець у сваёй трупі та-каго выканаўцу на ролі сацыяль-нага героя. Зайздросны талент! У той жа час іррадыка на спектаклі яго адчуваў, што артыст дае сабе палёгку. У ішчых сцэнах ён—нібыта магутны рухавік, які імчыць на рэйках паражэння. Така амаль што ўсе сцэны з дырктарам Інсты-тута. Прошыням, Марцыянаў у іх дзейнасць так, нібыта даўно ўжо мае дасканальны план перабудовы Ін-стытута, нібыта ёсць часткі працы яму вядомы. Ні? ценю роздому, сумненні.

Больш таго, самайлаўскі Марцы-янаў залішне ўпэняч у іх сцэне з Янімавым, калі ў іх адвадзецца рамова пра зроблены ім, сакратар парткома Інстытута, на бюро райкома доклад, які не адвадзецца сапраўднаму становішчу рэчыва.

— Напошта ты дмагаешся, каб табе хрыбт пераламалі?—пытае-ца Янімаў.

І сапраўды, у тых умовах (за-значым: падзеі адбываліся, калі ішчэ не было XX з'езда) Марцыя-наў хрыбт маглі зламаць. І на ра-ману яго так амаль што і было: застаўся без работы, з сурова вымовай, і толькі Пленум ЦК партыі паставіў усё на месца.

Упэнячнасць у сваёй праўдзе і ўпэнячнасць перамоце праўды—гэта не заўсёды адно і тое ж. А што дотычыцца Марцыянава, дык ён яшчэ павінен тут усведамліць пэўна віну: кы бы не было, а ён усё ж зрабўў доклад фальшывы, даў ашукань сабе, не быў у курсе

СПЕКТАКЛЬ—ЗМАГАР

справы і ўбэў ў зман бюро. Усё гэта чамусьці ігнаруе артыст Са-мойлаў. Яго Марцыянаў дзейнічае так, нібыта віватывы толькі. Про-шыня і дзя я самога, і дзя спра-вы яна ніякай небеспэна. Або (што яшчэ горш) нібыта ён, Мар-цыянаў, мае адныя клопат, — ска-заць праўду, ачышчыць сваё сум-ленне, а там хай будзе, што будзе.

Паводзіны Самойлава—Марцы-янава ў сцэнах з Прошыным яшчэ можна няяк аправаць, бо Прошыня ў спектаклі трапаваны ў шаркі-раваным плане. Ён вельмі неадэ-лі, дробны і зусім нікчэмны. Не ведаю, чыя гэта віна—самога рэ-жысёра або толькі выканаўцы—народага артыста РСФСР Б. Ко-сцяна. Такі праўнік—слабая пера-школа для Марцыянава, і зразуме-ла, чаму артыст Самойлаў амаль што ігнаруе яго дэпэ, не з першых сцэн. Ну, а Янімаў? А сама скла-данае прашч? Чаму ж іх не заў-сёды ўлічвае артыст?

Тое, што ўпэняч ў ролі Ул. Са-мойлаў, пазабўлае спектакль на-пружана, належнай драматычнас-ці. Я не хачу сказаць, што іх зусім няма, бо і рэакцыя глядзельнага залы (кожная з карцін неаднарава перапынаецца ападысметамі, якія вітаюць Марцыянава і асуджа-юць яго праўніку) пра гэта сведчыць. Аднак спектакль мог быць больш эмацыянальна, больш насычаным складаным барабам. Гэта цалкам залежыць ад Ул. Са-мойлава і В. Кузняцова. І гэта ім пад сілу.

Не ставячы задачу гаварыць пра-кімат—больш дэцэнаці, я ў той жа час не магу абмінуць пудоўна-га, сумленнага і катаргарычнага праўдальнасці Сяргеева (арт. М. Хлібоў). Я не магу забачыць, коль-кі было ў яго вачах і на твары, калі яго адмовілі ў прымё-це партыі. Гэта была дзя чалавек сапраўдна, вялікая дзя. Запом-ніўся і Вялікае—сябра Марцыя-нава (засл. арт. РСФСР Ул. Сера-бракоў), хаця ў Інсцэніроўцы яму

адреса дэнаволі сціплае месца. Наташа, жонка Марцыянава (засл. арт. РСФСР Э. Сурава) — гэтак жа, як і дакладны вобраз і ўгоме ўсё трына ў гэтай пастаноўцы па-казала хароўную сцэнічную культу-ру, добры туст.

Асёба—пра афармленне ма-стака, заслужанага дзеяча мастац-тва РСФСР В. Герасіменкі. Ён на-даў спектаклю дакладную і стро-вую форму прастаты. Тут, калі хо-чэце, знойдзена мера, якая ў чым-сьці пераўзыходзіць скупую гаму паэтры раманаціна (успомніце, у Д. Паўлавай няма ні фарбаў, ні гу-каў, ні пахаў!) У той жа час не падмінае яе. Усе Інтэр'еры, спла-наваныя на коле троххвотнікама (гэ-та ўжо становіцца «класічным» для шматкарцінага спектакля), маюць у глыбіні сцэны выхад у прастору праз дыяфрагму ў выглядзе трапе-цыі, папярэдняй уверсе. За ёй—станок паўз усю сцэну, і некаторыя Інтэр'едыяны карціны перапо-сыцца туды. А больш Істотнае, што мае характар публіцыстычнага звар-оту, акцэнтэца на авансцэне. Такім чынам, мастак і рэжысёр нават праз геаметрыю прасторы здолелі дэнаці не толькі атмасфе-ру падзеі, але і пэўным чынам, характар справы, якой жыўчы ге-роі п'есы—супрацоўнікі навукова-даследчага Інстытута праектаў.

«Спектакль—змагар. І змагара-мі хочацца назваць усё, што ўдзель-нічае. Не толькі змагарама—пера-можцама. Вінучючы ўсё іх і рэ-жысёра В. Воранава з перамогай, у заключэнне хочацца яшчэ раз паўтарыць: плён перамогі будзе значна большы, калі Марцыянаў навадэе свой наступ з большым ус-ведамленнем сілы праўнікуа і з большым улікам пераход.

Георгій КОЛАС.

КАНЦЭРТ НА КАШАРЫ

Сонечная палана сярод лесу. Гэта і ёсць кашара калгаса «Кастрычнік». Сёння тут сабраліся дзяркі, пастухі, жывёлаводы сусед-няга саўгаса. Агітацыяна-мастац-кая брыгада Хойніцкага РАД дае канцэрт. Герачыні апладысменты сустракаюць прысутныя Галіну

Шумілаву, Сяргея Бандоўкі, Ва-лю Карэс, Мікалая Асцукла, якія выканалі пэсню «На пабыку едзе», «Мы вас пакаваем», «Чар-наморах», прыпеці «Кімічана—сатырычна». Задэваленыя заста-ліся глядзчы і выступленнем та-нэраў Ліды Сцяпу і Уладзіміра Купалава.

За апошні час агітбрыгада раён-нага Дома культуры навадала та-ксма кашару калгаса «Валышавіч», хлэбаробў саўгаса «Судкова», калгас імя Жданова.

А. БОНДАР.

Сонца барэца пад поўдзнем. Ау-тобус ідзе паў палеткі па прэсільна-вай дарозе. Пасажыры сцяваюць. Лю-дзі, што дагядзюць пасевы, адры-ваюцца на нейкі момант ад занятку, вітаюць вяслых пасажыраў—удзель-нікаў агітбрыгады нашага Дома народнай творчасці. Усе артыс-ты—слухачы курсу кіраўнікоў ма-стацкай самадзейнасці пры Брэсцкім ўпраўленні культуры сельскага аб-

выканкома. У іх неўзабаве пачнуцца экзамены. Але слухачы курсуў вы-рашылі здаць гэты экзамен не толь-кі сваім выкладчыкам, але і сельскаму глядчу. І, трэба адзначыць, яны свой экзамен вытрымліваюць паспя-хова.

Днямі калектывы выступаў непа-далёку ад Брэста ў калгасе імя Ле-ніна. Прыемна было людзям паслу-хаць пэсню і вшынавані, прысвечаныя перадавой палыводач брыгадзе Мі-колая Кругеля. Нашы самадзейныя артысты вядлі, што ў арцелі спя-вачы сваёй прэцяй дзяркі Марфа Семяноў і сьвінарка Люба Семяноў. Лепшым жывёлаводам далі прысвеч-аны спецыяльнае кашукі і вшына-ванні.

У гэты ж дзень агітлектывы Дома народнай творчасці не мінуў і кал-гас імя Калініна. На цэнтральнай сцэ-на арцелі самадзейных артыстаў вітаў старшыня праўлення, Андрай Шханавіч Чайкоўскі. Ён расказаў аб справах арцелі, аб перадавых лю-дзях. Затым з гутаркай аб змяна-кальных падзеях, якія адбыліся за апошнія дні ў мясціні, выступіў наш лектар М. Ключоўскі. А тым часам агітбрыгада рыхтавала свой канцэрт на мясцовым матэрыяле. Яго першыя нумары былі прысвеч-аны комплекснай брыгадзе камуніста Івана Шырэва, якая першай у кал-гаса закончыла вясенне-палывае ра-боты і сёння паспяхова вядзе догляд пасеваў.

У кожным нумары канцэрта сустра-нем прэзвішчы перадавой сельска-гаспадарчай вытворчасці.

Іосіфу Фамічу Славінскаму 76 га-доў. Толькі за апошнія чатыры ме-

ЭКЗАМЕН ПРЯМАЮЦ ГЛЯДАЧЫ

сцы стары калгаснік выпрацаваў 136 працэдэнаў. Шмат добрага сваймі мастацкім словам сабраў самадзей-ныя артысты ветарану грамадскай гаспадаркі.

Громкам апладысменты калгаснікі сустракалі кожны нумар праграмы. Але калі на пляцоўку, дзе выступалі артысты, прыбег пашталёў з таркі-новымі тэлеграмамі, усё насцроўны-лас: «Што здарылася!» Вядучы бярэ тэлеграмы і зачытвае іх. І сьрод глядчоў выбухае смех. Члены агіт-брыгады адравалі ў тэлеграмах сваё сатырычнае слова гультаям.

Па дарозе члены агітбрыгады заві-талі ў калгас імя Гастэлі, дзе та-ксма далі цікавы і змястоўны кан-цэрт.

За час пераклічні сельскіх клубуў агітбрыгады Дома народнай творчасці выявадала на вёску з канцэртамі 12 разоў.

— Малаціць!—гаварылі сама-дзейным артыстам калгаснікі і рабо-чыя саўгасу.—Выдатна! Чакаем ва-шага новага прызвуду!

Неўзабаве адбудзецца новы вы-пуск курсуў. Іх слухачы паедуць на вёску кіраваць гурткамі мастацкай самадзейнасці.

Тамара ПЯТНІЦКАЯ, мэтадыст Брэсцкага сельскага аб-ласнога Дома народнай творчасці.

МАСТАКІ КУПАЛАЎСКАЙ ТЭМЫ

У гэтых у Доме культуры бу-даўнікоў трыста М 1 г. Мінска пабылі мастакі. Вечар быў пры-свечан тэме «Янка Купала ў вы-глядным мастацтве».

Вучоны сакратар Літаратурнага музея Янк Купала і пісьменнік А. Ескаў расказаў пра купалаў-скія работы Беларускай мастакоў.

Анатоль Волкаў падазляў ўспа-мянама аб тым, як ён малаваў пэсма.

— Купалаўскія партэты ў маёй творчасці, які творчасці маёго бра-та/Марка, займаюць адно з галоў-ных месцаў,—сказаў скульптар Леў Робертан.—Мы стварылі некалькі бюстаў Янк Купала, пра-

цуюм над прэектам помніка на-роднаму пэснору. Купалаўская тэ-ма—светлая крыніца натхнення.

Пра свае сустрэчы з пэсмам, яго чалавечнасці і прывяснасці гаварылі мастакі Сцяпан Андрухоўч і Зянон Паўлоўскі.

Гэтыя сваёй сумеснай з Іса-вічам Давідавічам працы над кар-цінамі «Янка Купала сярод кал-гаснікаў» і «Янка Купала і Змітроў Бядуля ў рэдэцыі «Нашай нівы» расказаў Яўген Ціхановіч.

На вечары выступіў таксама мастак Юзэф Пучынскі.

Будуціны прасілі мастакоў і пісьменнікаў часцей навадэць іх клуб.

РАДКІ З ІСІСНАЧ

Пры Віцебскім музичным вучылішчы ў канцы мінулага года быў створаны Клуб аматараў му-зыкі, кіруе ім на грамадскі асно-вак савет, у які ўваходзяць вы-кладчыкі вучылішча. Клуб ама-тараў музыкі налічвае 80 членаў. Га-та рабочыя і служачыя, студэнты, вучні. За час работы ў клубе пра-ведзена больш дзесці лекцый-канцэртаў. Актыўна прапануюць тут творчасць класікаў, творы Беларускай кампазітару.

Г. ЮРАУ.

Баль кнігі адбыўся ў Навапо-лацкім нафтавым тэхнікуме. У гэ-тых у студэнтаў пабылі пэсмы І. Калеснік, член літаратурнага аб'-яднання «Надзядзіна» В. Лукша, члены літаб'яднання «Агні Нафта-буда» К. Санкоўскі, Ул. Багдановіч, Г. Петухова, Л. Шпыркоў. Яны чы-талі свае творы. У праграму веча-ра ўваходзілі кніжныя віктарыны, атракцыі, конкурсы чытальнікуў і спевак. Было прададзена шмат літаратуры.

М. ХУДОВІЧ.

У Дубровенскім гарадскім Доме культуры з вялікай прагра-май выступілі артысты Лезнен-скай народнай філармоніі. Асаб-лівы поспех выпаў на харавую калэву, якая выканала класічныя творы, народныя і сучасныя рус-кія і Беларускае пэсмы.

Цікавым быў і канцэрт калек-тыва самадзейнасці клуба пасля-ка Баран. Асабліва спадабаліся дубровенцам народны мужыцкі хор і эстрадыны аркестр.

А. МАЦЫЛЕВІЧ.

На сцэне Галоцкага сельскага клубу Пухавіцкага раёна наро-дны тэатр Дома культуры Мінска-га трактарнага заводу паказаў спектакль «Над хвалямі Серабра-ны». У другі свой прызед артыс-ты выступілі з праграмай сатырыч-ных мініячур.

Да калгаснікаў прызвядуў та-ксма калектыв мастацкай сама-дзейнасці механічнага цэха № 3 трактарнага заводу. Паспехам ка-рысталіся выступленні хору і са-лістаў, духавога аркестра.

А. ПУКІЦ.

КАНЦЭРТ НА КАШАРЫ

Сонца барэца пад поўдзнем. Ау-тобус ідзе паў палеткі па прэсільна-вай дарозе. Пасажыры сцяваюць. Лю-дзі, што дагядзюць пасевы, адры-ваюцца на нейкі момант ад занятку, вітаюць вяслых пасажыраў—удзель-нікаў агітбрыгады нашага Дома народнай творчасці. Усе артыс-ты—слухачы курсу кіраўнікоў ма-стацкай самадзейнасці пры Брэсцкім ўпраўленні культуры сельскага аб-

выканкома. У іх неўзабаве пачнуцца экзамены. Але слухачы курсуў вы-рашылі здаць гэты экзамен не толь-кі сваім выкладчыкам, але і сельскаму глядчу. І, трэба адзначыць, яны свой экзамен вытрымліваюць паспя-хова.

Днямі калектывы выступаў непа-далёку ад Брэста ў калгасе імя Ле-ніна. Прыемна было людзям паслу-хаць пэсню і вшынавані, прысвечаныя перадавой палыводач б

ПОШУКІ НЕЗВЫЧАЙНАГА ў ЗВЫЧАЙНЫМ

Аповесць, якая дала назву новай кнізе Яўгена Васільева, называецца даволі незвычайна: «Таяна Ларына». Пра што ж яна?

Кніжка некалі даця падрабур пажаляў настаўнік і заўсё ў дачыненні да гэтых дзяўчынаў імаў напэўна, іма сваёй любімай гераіні з пунішкінага «Яўгена Анегіна». І вырастае звычайнай дзяўчынай, у якой ніякіх талентаў няма, як пераказана ў гэтым яна сама і акружэнне. Думаем так спачатку і мы. Але вось пісьменнік закруціў глыбей у яе сэрца і знайшоў там самы таловы талент — любоў да людзей, чысціню і шчодрасць душы.

Таяна, яна вельмі звычайная, Таяна Ларына. Яна мала ведае жыцця людзей («...на свеце існуе страшэнна многа рэчаў, аб якіх не маеш абсалютна ніякага ўяўлення»). Яна вельмі юная («Я лават не цалавалася»). Мара яе можа выклікаць толькі спагадлівы ўсмішка. Гэтая мара — чорная панаксмацівая сукенка.

Пісьменнік паказвае ўсяго два дні з жыцця гераіні. Але гэтыя два дні аказваюцца змяняльнымі ў жыцці ўсіх савецкіх людзей. Гэта 6 і 7 жніўня 1961 года, дні палёту ў космас Германа Цітова.

На вачы ў Таяны Ларынай нехта Воранаў ды, да таго ж, на яго словах, змяніла касмануэта, не вярнуў накру ашчаднай касмы Зіне перададзены яму памылкова грошы.

Я. Васільевіч «Таяна Ларына». Аповесці і апавяданняў. Выдавецтва «Беларусь», Мінск, 1964.

шы. Таяна не ўпаўнена, што грошы ўзяў імяна Воранаў, але вырашае знайсці яго. Знайсці, каб перададзена, што памылкалася, падумаўшы дрогна пра яго, земляка гераіні.

У час пошукаў Таяне трапляюцца на шляху і раўнадздушнасць, і прагнасць, і чуласць, і прыгажосць — ілжывая і сапраўдная, і хаханне, і нават смерць. Студэнта яна і Воранава і зразумела, што ён сапраўды нявольны злодзей, які апаганіў і яе светлае ўяўленне аб чалавеку і гэтыя душоўны дзень. Горка думае яна: «А можа і гэта няпраўда — тое, што ён... змяніў Цітова... Нікі ён не змяніў. Ён наогул ніякі не змяніў».

Светлае ўяўленне засмучана, але не пахіснула. У іма веры ў чалавечы свет робіць свой маленькі талент «сподзів» — адмаўляецца ад сваёй радасці дзяля радасці другога чалавека. Грошы, з такой прыжасцю сабраныя ёй за сукенку, яна аддае Зіне — няхай тая думае, што аддаў Воранаў, няхай і іншыя думаць пра людзей добра, вераць у іх, як сама Таяна.

Чытач не можа папракнуць гераіню ў дробязнасці. У яе характары адчуваецца настойлівасць, сумленнасць, хоць выцягваюцца яны ў вельмі будзённым і звычайным. Зусім нечужа раскрываецца высяроднасць чалавека з «ціпкімі характарам», маўклівага, панурага і заміненага машыніста Гарачуна ў лепшым апавяданні зборніка — «Семсотдваццаць кіламетр».

Гарачун паказаны не ў разважаннях, а ва ўчынках.

Мы гаворым пра біяспрэчныя ўдачы зборніка. Але вось чытаем апавяданне «Апошні вагон» — і здаецца, што хтосьці падмінуў пісьменніка. У куце вагона на імгненне сустрапаюцца двое. Калісьці, даўным-даўно, яны кахалі адно аднаго. На волю аўтара яны зноў сустраліся... Дзесяць гадоў! Каб назаўсёды растацца з горкім пацудым няздзейненага кахання, ілжудалага жыцця. Напісана сентаментальна і непераканана.

Не дадучым да ўдач зборніка і кінааповесці «Першы стрэчы». Стрэчы юнак Гегадз, вяртаецца на турмы. Па дароце ён знайшоў з паравознай брыгады Андрэй Беражкова, якая вырашае забраць з яго сапраўднага чалавека. На справе ж «аўшчы» Гегадз аказваецца больш высакроднае за сваіх настаўнікаў-выхавальцаў. Пісьменнік тут механічна падрабывае сюжэтнаму ходу — і многія ўчыны гераюў аказаліся недастаткова матываванымі, а таму і здаюцца проста выпадковымі, унутрана мала зытаванымі.

Але не «Першы стрэчы» і не «Апошні вагон» з'яўляюцца характарнымі для кнігі Я. Васільева. Вызначае яе ўменне пісьменніка ўбачыць незвычайнае, высакроднае ў вельмі звычайным і будзённым, уменне заіраць у душу так званых «простых людзей». Гэта абумовіла поспех лепшых твораў зборніка, гэта абядае ў будучым ішо на адну творчую ўдачу празаіка.

М. СТАЛЯРОУ.

НА ПАЛІЦУ
КУЛЬТАСВЕТРАВОТНІКА

ПОЛІЦА
ПОЛІЦА

ЕНОК

АНСКАЯ
АДРІАД

БЕЛАРУСКІЯ НАРОДНЫЯ

Рэспубліканскі Дом народнай творчасці выдае ў дэкабры калектывам мастацкай самадзейнасці серыю брашураў «Беларускія народныя танцы». Выходзіць з друку тры брашуры гэтай серыі — «Ланская полька», «Лінона», «Ланская надрыла».

«Полька» — найбольш папулярны беларускі танец. У розных абласцях і раёнах яго выконваюць па-рознаму, аднак усюды захоўваюцца характэрныя яго рысы: лінасць, выразнасць, хуткі тэмп. Варыянт «Полькі», аб якім расказвае брашура, запісаны ў Полацкім раёне Віцебскай вобласці. Гэты «Полькі» ападыраваў на VI сусветным фестывалі моладзі і студэнтаў у Маскве.

Танец пастаўлены заслужанымі тэатральнымі тэатрамі БССР П. Ануфемічам і І. Рубцовым. Метадычная распрацоўка падрыхтавана на ішоўскім пар.

Папулярны ў мастацкіх наладках і лірычных «Лінонах» характэрныя сродкім выразнасці і апрацоўцы лінавання і апрацоўцы лінавання. Танец запісаны Н. Рубцовым пастаўлены заслужанымі тэатральнымі тэатрамі БССР А. Ануфемічам. Запіс запісаны на ішоўскім пар.

«Ланская надрыла» — танец, які быў у вёсцы Лань, Нясвіжскага раёна. Першая сцэнічная рэдакцыя надрылы была зроблена калектывам мастацкай самадзейнасці Ланскага сельскага клубу. У далейшым танец апрацоўваў заслужаны тэатральны тэатр БССР С. Грабчынскага. У гэтым запісе танец і прыводзіцца ў брашуры. Запіс запісаны Н. Рубцовым. Музыкальная апрацоўка кампазітара Д. Камініскага.

Брашуры добра аформлены, выданыя дастатковым тиражом. Яны несумнянна прынясець карысць калектывам мастацкай самадзейнасці.

Э. ЗОЛАВА.

КАНТАКТЫ БУДУЦЬ МАЦНЕЦЬ

Гасцінай нашай стала чэшская спявачка і вядомы літаратуразнаўца, прафесар Карлава ўніверсітэта, член-карэспандант Чэхаславацкай Акадэміі навук Юліус Даланскі і малады вучоны асістэнт Карлава ўніверсітэта Вацлаў Жыдліцкі. Яшчэ з трынаццаці гадоў прафесар Юліус Даланскі пачаў сістэматычна знаёміць чэшскага чытача з дасягненнямі беларускай культуры — для чэшскай навуковай энцыклапедыі ён напісаў артыкулы аб нашых пісьменніках, рэкамендаваў для чытання іх пераклады і тэорыі сваёй кнігай «Што чытаць са славянскіх літаратур» (вышла ў 1935 годзе). Нам вядомы яго многія артыкулы, прысвечаныя нашай рэспубліцы.

Вацлаў Жыдліцкі пачаў займацца беларускай літаратурай пераўтварыў яе ў «наслужны спіс» і ўсё яго некалькіх грунтоўных прац аб нашай літаратуры, многія артыкулы, пераклады апавяданняў Ц. Гарнага, К. Чорнага. У мінулым годзе ў Браціславу выйшла двухтомная «Гісторыя сусветнай літаратуры», беларускі раздзел якой напісаны В. Жыдліцкім.

Нашы няштатныя карэспанданты, навуковы супрацоўнік Інстытута літаратуры імя Янкі Купалы АН БССР А. Мажаўка звярнуў да гасцей з шэрагам пытанняў, якія датычацца развіцця беларуска-чэхаславацкіх культурных сувязей.

Першыя нашы пытанні гасцям, вядома, аб маце іх прыезду, уражаннях ад Мінска.

— Мы прыехалі ў Савецкі Саюз, — гаворыць Юліус Даланскі, — на свята каханне юбілею Шаўчэка. Але нам вельмі хацелася ўключыць у праграму нашай п'ездкі і Беларусь, каб пазнаёміцца з сучасным станам беларускай культуры, спаткацца з пісьменнікамі, літаратуразнаўцамі. Гэта нам неабходна ў сувязі з тым, што ў Акадэміі навук ЧССР ідзе падрыхтоўка да выдання шматтомнай «Гісторыі славянскіх літаратур». І, як бачыце, наша задумка удалася, мы — у Беларусі. Я ехаў у Мінск з вайскай рэдакцыі, бо многа чытаў пра яго, дэ-факце і самому пісаць, але ніяк не здаралася выбрацца, каб убачыць горад уласнымі вачыма. Да гэтага я некалькі разоў праязджаў праз Мінск, і маё знаёмства з ім абмяжоўвалася толькі воклазам, а цяпер я проста шчаслівы, што знаходжуся тут. Горад вясёл, амаль цалкам разбураны ў час вайны, зрабіў на мяне самае глыбокае ўражанне. Цудоўны Ленінскі праспект, прыгожыя светлыя будынкі, утульныя паркі, многія зеленыя на вуліцах. Мне хацелася ад душы павіншаваць беларускі народ з велізарнымі поспехамі, дасягнутымі ў такі невялікі перыяд вайны час.

— Я ў Мінску быў два гады назад, — уступае ў гутарку Вацлаў Жыдліцкі, — але, прыехаўшы цяпер, бачу ўжо многа новага.

— Кім вы ўжо сустракаліся з дзецюгой нашай культуры? Нам пашанцавала, — адказвае Юліус Юльевич. З першых жа крокаў на беларускую зямлі над намі ўзру Алексу Патрус Брука, з якім мы разам прыляцелі з Кіева.

Мы сустраліся і з Максімам Тэнкам, і з Піменам Панчанкам, і з многімі беларускімі пісьменнікамі. Мы шыра ўдзячны за сапраўды братні прыём, які аказалі нам у Саюзе пісьменнікаў. Мы наведалі Інстытут літаратуры імя Янкі Купалы Акадэміі навук і ралілі аб тым, як нам лепш развіваць наш супрацоўніцтва ў дэ-факце. Будучы ў Музеі Янкі Купалы, я падумаў: як многа ў яго творчасці цікавага для нас, чэхай. Мне б хацелася напісаць даследаванне пра Купала ў параўнальна-літаратурным плане, хацелася б сустварыць яго пазію з творчасцю іншых славянскіх паэтаў — нашага Пятра Бярузча, харвацкага паэта Уладзіміра Назора. Для гэтага трэба ўважліва перачытаць усе твора Купала, што я і стайно сама заданай самага блізкага часу.

Вацлаў Жыдліцкі добра ведае сучасную беларускую літаратуру і ён скіроўвае гаворку пра новыя творы беларускіх празаікаў і паэтаў.

— Я з'яўляюся вялікім прыхільнікам беларускай літаратуры і з цікавасцю і шырай рэдакцыі сачу за бурным яе развіццём у апошні час. Я думаю, што яна можа смела выйсці на сусветную арэну — як саваі пазіія, так і прозаіка. І саблівая прозаіка Асабіста мне вельмі падабаецца праца Ул. Караткевіча ў галіне гітаратуразнаўства. Чакаю яго новага твора «Каласы пад сярком тваім». Мне вельмі цікавіць Іван Мельніка. Яго роман «Людзі на балоце» прываблівае тым, што складаны грамадскія і палітычныя пачаткі, інтэлектуальны перажыванні людзей. Рама напісаны шыра і хорша, можна нават сказаць, задушыла. У нашым друку я параўноўваю яго з «Начны Карнінай». Мне хацелася б перакладзіць раман на чэшскую мову, і я ўжо гаварыў аб гэтым з галоўным рэдактарам выдавецтва «Свет Савету» Францішкам Соупкам.

— Скажыце, калі ласка, а што зарэ перакладаецца ў Чэхаславакіі з беларускай літаратуры?

— Толькі што выйшла аповесць Бярузча «Трэцяя ракетка», — паведамае нам прыемны навіну Вацлаў Жыдліцкі. — А я рыхтую да нашых часопісаў падборку апавяданняў маладых беларускіх празаікаў.

Юліус Юльевич заўважае: — Вацлаў не толькі сам перакладае, але і выходзіць новых перакладчыкаў.

— Мы дэведваемся, што на філасофскім факультэце Карлава ўніверсітэта студэнты пад кіраўніцтвам Ул. Барнета вывучаюць беларускую мову, а Вацлаў Жыдліцкі чытае курс гісторыі беларускай літаратуры. Студэнты ўжо вывучылі першыя лекцыі.

дэнты жыва цікавіцца гэтым прадметам, і некаторыя з іх спрабуюць свае сілы ў галіне перакладу.

Вацлаў Жыдліцкі працягвае нам акуратае складзеныя стосік друкаваных аркушаў: — Гэта рабочы экзэмпляр май новай працы — «Слоўнік украінскіх і беларускіх савецкіх пісьменнікаў». Ён неўзабаве выйдзе ў свет. Я імкнуся прадставіць у ім беларускую літаратуру як мэта паўней і ўключыць у слоўнік біграфіі многіх маладых беларускіх пісьменнікаў. Адукацыйныя звесткі пра іх жакоўшы і творчы прах было цікавага. Прышлося збіраць тыя скупыя даныя, якія дасялі аб сваіх аўтарах часопісы «Малодосць», «Полымя», выдавецтва ў прадмовах да першых кніжак. Мне спадабалася, напрыклад, вершы Веры Вары, і я пачаў расшукваць звесткі аб ёй у часопісах яшчэ да таго, як наша «Славянская бібліятэка» атрымала яе першую кніжку.

У выдавецтва «Свет Савету» запавана выданне чатырохтомніка, прысвечанага гісторыі савецкай літаратуры. Першыя два томы — «Руская савецкая проза» і «Руская савецкая проза» ўжо выйшлі, у трэцім томе будучы прадставлены украінская і беларуская літаратура. Раздзел «Беларуская літаратура» я ўжо закончыў.

У наступным годзе выдавецтва «Орбіс» у серыі «Малая сучасная энцыклапедыя» выпусціць спецыяльны том «Нарыс гісторыі беларускай літаратуры» аб'ёмам у 12—15 друкаваных аркушаў. Наперадзе — вялікая работа.

— Што вы хацелі б пажадаць для далейшага развіцця чэхаславацка-беларускіх літаратурных і культурных сувязей?

— І Юліус Юльевич, і Вацлаў Жыдліцкі ў адзін голас адказваюць: — Нашы кантакты павінны быць больш непаруднымі і багатымі. Абмянецца кнігамі, дэлегацыямі, выставкамі, гасцёўнічнымі п'ездкамі бы-атраў і ансамбляў. Вельмі добра бачыць, каб чэшскія праводзілі Дні культуры ў адной краіне ў другой па ўзору Дзён чэхаславацкай культуры, якія прайшлі ў Беларусі ў 1962 годзе. Можна падумаць аб выданні агульнага зборніка літаратуразнаўчых прац, прысвечаных Скарыне ў сувязі з 450-годдзем выхodu ў свет першых яго кніг. Бо Скарына — гэта дзвеч і нашай культуры.

Развітаючыся, мы дарым нашым гасцям нумар «Літаратуры і мастацтва», дзе надрукаваны ўрывак з новай аповесці А. Кулакоўскага пра баявую дружбу беларусаў і славакаў у час Ачышчальнай вайны.

— Цікава, цікава, — усклікае Юліус Юльевич.— Прачытаю. Я вышу газету чытаю і ў Празе — вышліцеся.

ВОДГУЛЛЕ ВЯСЁЛКАВАГА ПЕРАЗВОНУ

Сваю кнігу «Вясёлкавы перазвон» Б. Бур'ян назваў аповесцю-казкай. Гэта — гісторыя фарфаравай статуэткі Цілімбаю, якую расказвае капітан дэльфінат плавания Струмілін. Казачнае ў кнізе пераплітаецца з рэалізмам, далёкае мінулае — з сучасным.

Найбольш удалымі мне здаюцца тры старонкі «Вясёлкавага перазвону», дзе расказваецца аб лесе прыгоннага беларускага хлопчыка Пінкіна. Сама па сабе гэта гібель таленавітага мастака з народа не новая. І тым не менш аўтар ўдалося знайсці ярыя і свежыя фарбы ў прыкнённым апавяданні аб тым, з якім натхненнем малады мастак-ганчар ствараў фарфаравую дэльфінату са сціплай ландыша ў руцэ, якраз таюку, як «родная, далёкая, далёкая ціпер Маша, сёброўка дэльфінатых гадоў».

Пішчак удыхнуў у статуэтку жыццё, адвёў ёй усе цяпло і любоў сваёй спакутавай душы. Вось чаму ніхто не застаецца абываемым пры наглядзе на Цілімбаю. А калі яе крапае добрая рука, гучаў вясёлкавы перазвон ландышаў вясночак. І гэты перазвон знаходзіў водку ў людскіх сэрцах, патхнуў іх на стварэнне новых шэдэўраў мастацтва. Трапіўшы да французскага пісьменніка Стэвідзі (Анры Бейля), статуэтка стала «прагатышам» гераіні яго першага рамана «Арманс».

Дарчы, аб Анры Бейля. Аўтар, вядома, меў права ўвесці ў казаную плынь рэальную асобу французскага пісьменніка, які быў удзельнікам напалеонаўскага навісця на Расію ў 1812 годзе. Але ўяўленне ў аповесці гістарычна асобі патрабуе вялікай дакладнасці ў адносіх да прыватных фактаў. Напрыклад, томік Вальтэра Анры Бейля ўзяў не ў палачы графа Расцінчыка, як гэта сфармуляваў Б. Бур'ян, а ў палачы невядомга гаспадары. Нягледзячы на асобныя недакладнасці і прамалінейнасць (родум Бейля аб Расіі прамалінейнасць), старонкі «Вясёлкавага перазвону», якія прысвечаны гісторыі, чытаюцца з цікавасцю.

Б. Бур'ян «Вясёлкавы перазвон». Аповесці-казка. На рускай мове. Выдавецтва «Беларусь», Мінск, 1964.

Значна больш папраку выклікаюць тыя масіны аповесці, дзе аўтар спрабуе звязаць далёкае мінулае з сучаснасцю, перакідае «моцік» ад Пінкіна Струмілічыка і Анры Бейля да Ірыны Дружань і капітана Струміліна, які знайшоў статуэтку ў Італіі, у партывым горадзе з казанай назвай — Чытавенкія.

З капітанам Струміліным чытач знаёміцца на першых старонках кнігі. І ўжо тут, пры першым знаёмстве, вобраз яго раздвоіцца: з аднаго боку — наш сучаснік, а з другога — традыцыйны казаны дзурдаж — двайні андрэяўскіх ці грыванскіх гераюў. Мушчэ, з-за такой раздвоенасці Струмілін успрымаецца як асоба па-за прастору і часам. Б. Бур'ян не ўсёды змог арганічна звязаць гістарычны матэрыял з сучасным. Дзя таго, каб пераканаць чытача ў рэальнасці падзей, якія адбываліся больш чым паўтары стагоддзі таму назад, у апавяданне ўводзіцца жыццё сведка — стары і мудры волад Карсар. Аднак, на мой погляд, ён неадарчы разбурае мастацкае ўздзеянне аповесці. Справа ў тым, што фалькларычны воран — вшыцун бяды, а ў «Вясёлкавым перазвоне» — ён галоўны інтэрпрэтар падзей. Наогул, лавол часта аўтар спрабуе пераканаць чытача ў верагоднасці сказажага. Але ж пераплачце казі з было ў падобных творах павінна быць настолькі песны, каб не было патрэбы пераканваць у гэтым. Аўтарні ж толькі наспяроўваюць і абмяжоўваюць фантазію дзвеч, якім адраваана кніга.

Прапорцы паміж рэальным і казаным, на нашу думку, не захаваны і ў апошніх сцэнах аповесці. Капітан Струмілін зачаравала майстэрства беларускай балерыны Ірыны Дружань, і ён у час сетага пакава «Шчаўкунчыка» падарваў ёй статуэтку, зробленую перазвон ландышаў данамот балерыны па-номераў больш прыкнёна станаваць Машу. І раптам, вярнуўшыся ў артыстычную прыбыліваю, яна ўбачыла замест фарфаравай статуэткі жывую дэльфінату Машу. Потым казаная Цілімбаю саціцца разам з Ірынай у таксі і едзе да

капітана Струміліна. Дума аўтара аб тым, сапраўднае мастацтва, знаходзячы водку ў сэрцах людзей, жыве вечна, тут зусім неадарчы матэрыялаў, агрубаецца. Нам здаецца, што лепшым быў часопісны варыянт аповесці («Неман», 1964 г., № 1). У часопісным варыянце Ірына толькі здаецца, што яна бачыць ажыццёвую статуэтку. Гэта больш пераканаўча і больш тонка даносіць да чытача асноўную думку аповесці. Дарчы, кніжны варыянт аповесці часам грываць прамернай паважальнасцю, штучнай падробкай лад дэльфінату.

Заканчваючы размову аб «Вясёлкавым перазвоне», хочацца ўсё ж падкрэсліць не адмоўнае, а станоўчае ў кнізе. Яна напісана рукой пісьменніка, які ўмее вобразна паказаць гістарычныя моманты, зразумець самыя запаватныя думкі гераюў, перадаць тое адчуванне, якое ўзнікае пры сутрэчы з прыгожым. У казаных-паэтычнай форме Б. Бур'ян паказаў, што сапраўднае мастацтва ніколі не паірае.

Э. ЗОЛАВА.

Выйшлі ў свет 3 ДРУКУ

«НАРОДНАЯ АСВЕТА»
А. Шышонка і К. Севасцянава.
Роднае слова. Кніга для чытання ў 3 класе васьмігадовай школы. На беларускай мове. 1964 г. Тираж 100 тыс. экз., стар. 308.

Н. Лапцэва.
Роднае слова. Кніга для чытання па рускай мове ў 3 класе школ з беларускай мовай навучання. 1964 г. Тираж 100 тыс. экз., стар. 232. Цана 21 кап.

Р. Казімірава і Н. Жалудзенка.
Беларуская мова. Чытанне, развіццё мовы і прапіс. Падручнік для 3 класа школ з рускай мовай навучання. 1964 г. Тираж 45 тыс. экз., стар. 240. Цана 20 кап.

Н. Вахтаняніна і В. Гардзева.
Кніга для чытання па рускай мове ў 4 класе школ з беларускай мовай навучання. 1964 г. Тираж 80 тыс. экз., стар. 236. Цана 27 кап.

В. Суша і Ю. Сувораў.
Роднае слова. Кніга для чытання ў 4 класе васьмігадовай школы. На беларускай мове. 1964 г. Тираж 85 тыс. экз., стар. 208. Цана 22 кап.

Роднае літаратура. Хрэстаматыя для 6 класа васьмігадовай школы. Скліа А. Корбава і М. Масельская. На беларускай мове. 1964 г. Тираж 120 тыс. экз., стар. 336. Цана 34 кап.

Роднае літаратура. Хрэстаматыя для 8 класа васьмігадовай школы. Скліа Л. Тамашова і Л. Шеранюк. На беларускай мове. 1964 г. Тираж 120 тыс. экз., стар. 352. Цана 34 кап.

В. Барысенка і В. Івашкі.
Беларуская літаратура. Падручнік для 9 класа сярэдняй школы. Тираж 87 тыс. экз., стар. 164. Цана 23 кап.

М. Александровіч.
Зямлянае граматыка. На рускай мове. 1964 г. Тираж 57,5 тыс. экз., стар. 252. Цана 51 кап.

НА ЭСТРАДНЫХ ПЛЯЦОУКАХ

ЗА ПУЛЬТАМ АРАБСКІ ДЫРЫЖОР

Першы канцэрт артыста ў хвалюючым падзеі для выканаўцаў, так і для слухача. Імяна такой была сустрача дырыжора Саіда Авада. У праграме — Чарчэўскага, Канцэрт для скрыпкі з аркестрам А. Хачатурана (саліст Г. Кіачко), Увертюра А. Багатырова.

Натуральна і проста, з добрым паўчэўчым канцэртнасі вобразам правёў дырыжор Уверцюру Багатырова. Магчыма, гэтаму твору ў інтарэсах дэкларацыі Саіда Авада трэба не хапала толькі святлонасці, нястрымной вяселісці.

Канцэрт для скрыпкі з аркестрам А. Хачатурана — цяжкі твор і для дырыжора і для саліста. Рэтымчасна кіепае і нястрымны падэт пацуду музыкі А. Хачатурана патрабуюць ад выканаўцаў дэталёва разлічанай тональнасці і ў той жа час вялікай эмацыянальнай свабоды, тэхнічнай выразнасці і шырокай трансфармацыі. Скрыпач Г. Кіачко і дырыжор Саід Авад перадалі аўтарскі тэкст выразна і дакладна, з належнымі нюансамі, але, бадай, заната стрымана.

Саід Авад добра зразумёў і адчуў Чарчэўскага, дзе канцэртнасі пацуду складае «нерв» музыкі. Вельмі свежа, павомаву, прагучал ў выкананні аркестра пад кіраўніцтвам Саіда Авада лірычныя тэмпы сімфоніі.

Канцэрт сведчыць аб тым, што гады вучобы маладога дырыжора прынеслі яму карысць. Яго чане шлх самастойны творчы пошукі.

Э. АНДРЭВА.

І М ПРЫСВОЕНЫ ГАНАРОВЫЯ ЗВАННІ

Вяспініца Ленінградскага харэаграфічнага вучылішча Наталя Барысаўна Парошына за кароткі час заваявала прызнанне мінскага глядача і таленавіта харатэрна балерына ў нашым Тэатры оперы і балета. Асабліва высокім танцавальным майстэрствам і эмацыянальнасцю адзначаюцца выкананыя ёй партыі Янчыны ў чорным у бласце Г. Вагнера «Светло і цені», сонныя чумары з балета «Бале-ро», «Дон Нікото», Н. Парошына адна з самых маладых салістак беларускага балета, якая атрымала званне заслужанай артысткі БССР.

Піаністка Ніна Александрэўна Раінова, якая з'яўляецца выхаванай Маскоўскай кансерваторыі, з 1954 года працуе канцэртмайстрам у Беларускай тэатры оперы і балета. За гэты час яна паназала сабе як сапраўднаму музыканту, з вышнім выканаўчым квалітэтам і густам. Ніна Александрэўна рыхтавала з салістамі опернага тэатра і спятакіх «Марынка», «Садко», «Надзея Дубрава» і многіх іншых твораў класічнай і беларускай кампазітараў. Н. Раінова — заслужаная артыстка БССР.

Ураджанец г. Віцебска Арыадз Маравіч Саўчанка скончыў у 1960 годзе па класу вакалу Маскоўскую кансерваторыю і адразу прыехаў у працу ў наш оперны тэатр. Гэты малады спявак мае вельмі прыгожы, мянкіны барытон, якіс (лірычны барытон), прыладзімым да дэталёва параўнальна невялікіх тэрмін ён падрыхтаваў шмат оперна-папулярных, цікавых і оперных спектаклях сёлетняга сезона — «Існае сатаніне» і «Арстан». А. Саўчанку прысвоена званне заслужанага артыста БССР.

Заслужаны артыст БССР, рэжысёр Юры Паўрыгораў Ужанцаў працуе ў нашым оперным тэатры з 1955 года. У Беларусь яго накіраваў пасля заканчэння опера-рэжысёрскага аддзялення Дзяржаўнага інстытута тэатральнага мастацтва. На добрым мастацкім узроўні ажыццяўляе малады рэжысёр пастанову такіх опер, як «Шуанліны» і «Кето і Катэ», «Калочар рума» (разам з рэжысёрам Ус. Броўкіным).

Яраслаў ПАРХУТА

АМЕЛА

Мы лаям, сіднушы стома, і глядзім як бірозы наліваюцца духмяным салодкім сокам. Галіны расчынляюць кулачкі-пупышы і адгуль выпстрыкаюць вясёлыя лісточкі — дэльбог, гэта чыціць саўважынь, калі наляжаць хоць бы гадзіну. Толькі адна біроза стаіць натурал